

TRNAVSKÁ UNIVERZITA V TRNAVĚ

Filozofická fakulta

Posudek oponenta

Jméno habilitanta: Mgr. Michal Franko, Ph.D.

Téma práce: Najstaršie vinohradnícke poriadky malokarpatských miest a obcí

Pracoviště habilitanta: Katedra historie

Jméno oponenta: Doc. JUDr. Jiří L. Bílý, Ph.D.

Pracoviště oponenta: PF UPOL Olomouc, katedra teorie a dějin práva

Pokud chceme poznat sociální, ekonomický a kulturní přínos vinihradnictví a vinařství na území dnešního Slovenska, nelze tak učinit bez výzkumu vinohradního práva. Této problematice se dlouhodobě věnuje Mgr. Michal Franko a jeho práce zhodnocuje jeho dlouhodobou badatelskou činnost. Právní problematiku vinohradního práva lze rozdělit na otázku původu a šíření právních norem vinohradního práva, výzkum obdoby vinohradního práva mezi 13.- 15. stoletím a vývoj vinohradního práva v raném novověku od 16. století až do 19.století.

Habilitant neřeší problematiku původu vinohradního práva, pouze odkazuje na moji práci ale snesl celou řadu dokladů o propojení rakouských zemí a Moravy se západním Uherskem, respektive dnešním západním Slovenskem. Tento vliv můžeme sledovat ve starším období, i když poznání je neúplné, vinohradní obyčeje z této doby poznáváme nepřímu z narativních pramenů a také z reakce psaného práva, zde odkazuji na svůj poslední článek, který vyšel ve sborníku věnovaném profesoru Jozefu Klimkovi, který vyšel v Bratislavě roku 2022. Habilitant se podrobněji věnuje vajnorskému vinohradnímu řádu a poukazuje na jeho rakouský původ. V tomto směru činí i sondu do rakouských vinohradních řádů, které jsou zpřístupněny ve starých edicích, ale od doby Melloyvy studie o štyrském vinohradnickém řádu neznám žádné novější práce o rakouském vinohradním právu, což nám citelně chybí. Zřejmě se v této době praktikovaly i staré obyčeje uherského a snad i velkomoravského původu. Bude třeba ještě v budoucnosti posoudit, zda se v oblasti západního Slovenska projevil právě model vinohradních hor a pronikání měšťanského kapitálu na území feudálních majetků a tím i základů kapitalistické výroby jak tomu bylo ve vinohradním a horním právu v rakouských zemích a na Moravě. V období 16. století se vinihradnictví rozvíjelo při městech a městečkách, jak tomu bylo např. v Čechách a na Moravě (Znojmo, Uherské Hradiště) a tím vinohradní právo se stávalo jednou částí městského práva. Horní vinohradní správa neměla pravomoci ve všech oblastech, ale např. v trestním, rodinném a dědickém právu rozhodovaly městské orgány. Symbolicky tuto omezenou pravomoc dokládá i

odznak hormistra v Bratislavě, jímž je ratolest vinné révy a nikoli hůl jako odznak soudní moci. Pozoruhodným fenoménem je rozvoj psaného vinohradního práva nejprve v Bratislavě, které se šíří opisy do městeček a později i obcí západního Slovenska. Právě výzkum rukopisů vinohradního práva je jádrem Frankovy práce, které se zhostil na vysoké úrovni. Provedl rozbor obsahu rukopisů, rekonstruoval jejich filiaci a také je interpretoval a nakonec v práci je edice těchto rukopisů. Autorovi se podařilo vytvořit základnu pro hlubší sondy, tato práce snad podnítl větší pozornost ostatních badatelů k této problematice. Předpokládám, že tato práce bude mít stěžejní význam i pro další vývoj obor tohoto zkoumání, doufám, že vyjde i v knižní podobě. Práce také nastoluje celou řadu otázek, které bude potřeba řešit.

Naše výhrady k práci mají jen dílčí a polemický charakter, jedná se o koncepci kapitol, kde vinohradní orgány jsou pojaty před rukopisy horenského práva a nikoli v rámci této problematiky. Rozbor institucí vinohradního práva je pouze na deskriptivní úrovni a často schází zapojení do institucí městského práva a posouzení jeho vlivu.

Habilitační práce Mgr. Michala Franka, Ph.D. je na vysoké úrovni a odpovídá tomuto typu vědecké práce. Po formální stránce je pečlivě připravena s bohatým poznámkovým aparátem a výčtem edic kompendií, článků, studií a internetových zdrojů. Vědecký růst Michala Franka jsem měl možnost sledovat delší dobu a neskřívám uspokojení a radost, že ve své práci zdárně pokračuje.

Na základě výše uvedeného **d o p o r u č u j i** práci k ústní obhajobě, v případě úspěšné obhajoby navrhuji udělení vědecko-pedagogického titulu docent.

V Brně 25. červenc 2023

Doc. JUDr. Jiří L. Bílý
oponent práce